

Street art d'Inca. Inca street art

Aina M. Escobar Sánchez¹, Antoni Miquel Maura² i Catalina Mayol Salas³

1: ainaescobar@yahoo.com

2: tonimiquel.mauraantich@gmail.com

3: catimayol89@gmail.com

Paraules clau: *street art, graffiti, stencil, Inca, Mallorca.*

Resum. *El present article és una anàlisi de l'street art a la ciutat d'Inca, Mallorca, abastint les categories de graffiti, stencil i pintura mural. Les eines que feim servir són una ruta figurada i una web auxiliar: incastreetart.jimdo.com. Amb aquesta tasca documentam la presència d'una sèrie d'artistes urbans actius a la nostra ciutat, incidint en el cas del jove grafiter inquer Geek.*

Keywords: Street Art, Graffiti, Stencil, Inca, Majorca.

Abstract. *This article is an analysis of the Street Art in Inca, Majorca, attending the categories of graffiti, stencil and mural painting. We are using two tools: a notional itinerary and an auxiliary website incastreetart.jimdo.com. This task allows us to document the presence of an increasing number of urban artists in our city, focusing on the case of the young graffiti painter from Inca, Geek.*

1. Introducció: *graffiti* i *street art*

Un grafit és una inscripció o dibuix fet en una paret o monument.¹ No és aquest un fenomen exclusiu de l'actualitat. L'ésser humà ha deixat l'empremta de la seva existència a les parets que l'envolten des d'abans de desenvolupar l'escriptura i, fins i tot, molt abans d'establir-se en poblats i formar civilitzacions. Aquest tipus de manifestacions s'han donat de manera universal en totes les èpoques i cultures.

A Mallorca conservam exemples de grafits antics de gran valor històric i documental, com la ceràmica incisa que es localitzà a l'enllosat de la cova de Son Torrella i que ens aporta informació sobre els rituals que practicava la població mallorquina durant l'eneolític (2500-1750 a. de la n.e.). Altres exemples de monuments rics en grafits són: la Llotja (signes, inscripcions i dibuixos del segle XV), la Seu (cor en flames de la “casa de les hòsties” situat a una petita sala sobre la primera volta de la sagristia, segle XIV; o els dos arbres al mur del Portal del Mirador, datats del segle XVIII) o el castell de Bellver (vaixells de l'Olla, segles XVIII i XIX).

Seguint amb aquesta necessitat de deixar petjades que romanguin en l'espai al llarg del temps, d'estampar la nostra presència, però amb una separació temporal molt àmplia, arribam al fenomen *graffiti*.

Aquest és un moviment que sorgí als barris marginals de la Nova York dels anys 60 com a mitjà d'expressió d'unes *gangs* (bandes de carrer) que trobaven, amb la representació dels seus pseudònims (com *Taki 183*), una via per fer-se veure i que acabà per integrar-se dins el moviment hip-hop. El resultat d'aquest fenomen fou una transformació estètica dels suburbis de la ciutat, especialment els trens i les estacions de metro que havien quedat abandonades.

Aquestes manifestacions sorgeixen de la necessitat de transmissió d'un missatge que no pot deslligar-se del lloc on ha estat expressat: de manera il·legal (sobre murs privats) o a-legal (a parets públiques o amb relatiu permís d'actuació). El context exigeix que els autors hagin d'actuar des de la clandestinitat, signant amb un pseudònim. Aquesta apropiació de murs es justifica, en nombroses ocasions, per la voluntat de crítica pública a una autoritat o a una realitat (social, política, econòmica...) de la qual sovint l'autor se sent víctima, però també element combatiu.

El moviment *graffiti* es dona a Inca de manera incipient amb l'arribada del 2000 i pren força a la dècada actual. Quan afirmam que el moviment *graffiti* ha arribat fins als murs de la nostra ciutat, volem fer èmfasi que no ens referim sols a qüestions estilístiques, sinó també a tot un conjunt de manifestacions que l'acompanyen i conformen la seva essència, com el *writing* (escriure a parets i vagons) i el *bombing* (bombardejar o pintar pertot arreu el nom o pseudònim del *graffiter*).

Hi ha diverses perspectives des de les quals podríem analitzar la intervenció mural a Inca, des d'una expressió més bàsica i transmissora d'un missatge (com les popularment conegudes “pintades”) fins a les representacions de qualitat artística, elaborades amb una intencionalitat estètica i comunicativa amb els vianants.

Així doncs, el *graffiti* és clandestí, al marge de la legalitat i engloba tot un estil que beu de diferents influències: altres expressions urbanes com el rap o *breakdance*, però també s'inspira en motius del còmic, el cartoon, el disseny gràfic, la il·lustració, els tatuatges, el pop art i l'art en general, tant clàssic com actual. Estilísticament, vinculam la paraula *graffiti* amb els *tags* o signatures (de petit o gran format) amb tendències criptogràfiques i lletres entrelaçades *wildstyle* (estil lliure).

1. *Diccionari de la llengua catalana*: dlc.iec.cat (recuperat: 2 desembre 2015).

Les característiques del *graffiti* seran explicades amb més detall quan abordem l'anàlisi d'una selecció d'elements plàstics que podem trobar als murs inquers.

Després d'aquesta breu introducció de què entenem com a *graffiti*, cal fer referència a les diferents perspectives des de les quals podríem analitzar les intervencions murals a Inca:

- Les pintades:² una realització naïf amb finalitat comunicativa o subversiva, feta amb esprai o qualsevol altre material per una persona que no s'identifica generalment com a artista urbà i que, a vegades, no té en compte si fa malbé un element patrimonial. El seu valor resideix en la seva significació com a document social.
- Els *graffitis*: signatures i personatges en esprai a mà alçada de manera clandestina i il·legal o a-legal.
- Els *stencils*: signatures, personatges i imatges fets amb plantilla i impresos amb esprai i altres materials (pintura plàstica, acrílic, tinta...), també de manera clandestina i il·legal o a-legal.
- La pintura mural: encàrrecs privats o institucionals a artistes per embellir trams de ciutat o elements urbans, generalment, amb un programa iconogràfic pactat entre artistes i comitents, qui paguen l'obra i els materials.

A la present comunicació ens centrarem en el *graffiti*, l'*stencil* i la pintura mural, tendències diferenciades, però que s'aconsegueixen conciliar sota el terme *street art*. Hem usat aquest terme perquè engloba totes aquelles tendències artístiques que es manifesten al carrer amb posterioritat a l'aparició del *graffiti*. De fet, aquestes tendències també s'emmarquen amb el nom de *postgraffiti* i inclouen des de pintures murals a adhesius personals, *performances*, projeccions audiovisuals... Allò que impregna l'esperit de totes elles és la consciència d'estar actuant i intervenint al carrer, i com aquesta acció esdevé una reapropiació ciutadana de l'espai urbà.

Annexam al final del document referències de recursos bibliogràfics que poden ser d'utilitat per conèixer millor el moviment *graffiti* arreu del món. No en farem referència específica al llarg de l'article –tot i que ens hagin fet servei en el seu procés d'elaboració–, ja que el que ens interessa és analitzar la realitat d'Inca: un art emergent encara per documentar.

2. *Street art* a Inca: una tendència emergent

Els ciutadans i ciutadanes d'Inca valoren cada cop més l'*street art* i els seus artistes, com hem pogut constatar arran del treball de camp.³ No sabem si aquesta revaloració n'és la causa o la conseqüència, però els darrers 15 anys han estat especialment productius per a l'*street art* a la nostra ciutat, i aquesta s'ha transformat estèticament. Aquesta transformació ve donada principalment de la mà del *graffiti*, esdevenint fins i tot polèmic en alguns casos, com les controvertides intervencions als trens de l'any 2012.⁴

2. Exemples en són: "el peor enemigo de un gobierno corrupto es un pueblo culto"; "la propiedad es un robo, el crédito un secuestro"; "me siento basura"; "Miriam te quiero"; "Hassan tiene sida"; "las putas desmentimos: los taurinos no son hijos nuestros"; "ni art ni cultura, és tortura"; "a partir de ahora chuparé las pollas que me de la gana"; "Alfon Llibertat"; "no a la variant nord"; "sonríe, es gratis".

3. El treball de camp consisteix en la realització d'enquestes i la publicació dels resultats a: incastreetart.jimdo.com

4. Bastida, J. (2012, 9 de maig). "Unos grafiteros asaltan la estación de Inca, agreden al vigilante y pintan los trenes". *Última Hora*.

Les zones allunyades del centre d'Inca han estat tradicionalment els principals focus de grafiteig (el polígon, Crist Rei, els instituts...), així com altres indrets com la plaça de toros, també sempre molt pintada. L'activitat grafitera ha continuat en aquestes zones, però els darrers anys s'han alliberat nombrosos murs al centre i els artistes de carrer han aconseguit alguns dels permisos necessaris per poder treballar sense haver d'amagar-se.

Els protagonistes d'aquesta activitat grafitera també han anat canviant, i així com abans trobàvem nombrosos *Welf*, *VZK*, *Doch*, *Efímero*, *Putahavy*, *Lups*, *Murdok* o *Zyna*, ara aquests s'han anat substituint per *Isla*, *Pink F*, *Sang*, *Krn*, o *Geek*. Aquest darrer, **Geek**, és el grafitier amb més producció artística als murs d'Inca en l'actualitat.

Així doncs, tenint en compte la idiosincràsia d'aquest tipus d'art, en continu canvi, hem decidit fer una tria de les manifestacions de l'*street art* a Inca i presentar-les com una ruta figurada, sense perdre, però, de vista que existeixen més obres que les seleccionades, així com també hi pot haver nombroses rutes alternatives. Això vol dir que la idea de ruta és simplement el fil conductor que guiarà el procés descriptiu i està encara molt allunyada d'una ruta ideal d'*street art* a Inca, la qual per ser viable hauria de complir una sèrie de condicions que encara no són òptimes a la nostra ciutat i de les quals parlarem a les conclusions.

Finalment, cal comentar que per qüestions pràctiques no hem inclòs al present article les fotografies, sinó que es poden localitzar a manera de catàleg a una pàgina web que pretén esser un suport per a l'emmagatzematge i difusió de material gràfic i dades: incastreetart.jimdo.com

3. Proposta de ruta i anàlisi de les manifestacions que la integren

L'*street art* d'Inca presenta un seguit de característiques concretes depenent de la seva tipologia (*graffiti*, *stencil* o pintura mural) i localització (centre o perifèria). Procedim a analitzar aquestes característiques seguint l'ordre de la ruta de la imatge 1.

Imatge 1. Ruta d'*street art* a Inca. incastreetart.jimdo.com

- Polígon de Can Matzarí:

El polígon és zona prolífica a causa de les seves particularitats: és un lloc on es desenvolupa especialment l'activitat industrial, motiu pel qual presenta una gran afluència de persones durant el dia, però quan cau la nit resulta l'espai ideal perquè hi treballin els grafers, ja que poden fugir i amagar-se fàcilment.

Les obres d'aquesta àrea són de tipus il·legal, fet que les lliga amb el *graffiti* primigeni. Precisament pel fet de ser il·legals s'accentua la seva temporalitat, perquè els propietaris dels murs sovint les esborren. Si bé és cert que l'*street art* sol ser objecte de modificacions contínues, podem parlar d'un canvi orgànic constant als murs de les zones perifèriques. Exemple d'això és el cas d'*El dinero te arruina*, un *stencil* perdut avui en dia, però del qual, per sort, en conservam la fotografia.⁵

Aquesta intervenció aparegué aproximadament l'any 2010 i fou tapada l'any 2015. No sabem qui en fou l'autor/a, però l'esmentam pel seu valor estètic i poètic: un voluminós cor vermell amb un missatge transgressor a un dels murs del pont del tren, just a l'entrada del polígon.

Molt a prop d'aquest *stencil* desaparegut, al carrer dels Ferrers, en trobam un altre: *Policia agredit*, intervenció il·legal feta al 2013, però que ha suscitat certa polèmica al llarg del 2015. La imatge representa un atac a l'autoritat policial, fou publicada en premsa i provocà el rebuig d'una part de la societat inquera.⁶ L'autor d'aquest *stencil* és **Inked Inca**, el qual compta amb més producció artística als murs de la ciutat i especialment al polígon: són seus també els *stencils* de Michael Jackson, així com un *graffiti* d'una mà de grans dimensions en esprai blanc i negre.

No deixa de ser curiós que *Policia agredit* hagi creat controvèrsia gairebé dos anys després d'haver-se realitzat, quan són nombrosos els casos en què l'*street art* a Inca és usat com a eina reivindicativa i antiautoritària: contra l'Església, les institucions, els governants, el sistema econòmic, la situació sociopolítica... i els mitjans de comunicació no n'han fet cap ressò.

Potser sigui precisament per l'estètica elaborada d'aquest *stencil* (detallisme en l'uniforme, capes de color, combinació de tècniques...) que aquest ha aconseguit transcendir els murs assolint el seu objectiu de fer pública la seva protesta i d'arribar a un màxim nombre d'espectadors.

Per acabar, emfatitzam que l'àrea del polígon i altres zones de la perifèria d'Inca permeten desenvolupar un *street art* de gran format. Al centre, en canvi, només hi trobarem peces de gran format quan es tracti d'intervencions autoritzades o encàrrecs.

- Estació de tren:

Seguint amb la ruta arribam a la zona de l'estació de tren, on es dona un cas completament diferent: dues intervencions als túnels davall de les vies, realitzades ambdues per encàrrec institucional i amb el gaudi de la bona reputació als mitjans.⁷ Si bé tenen en comú amb la resta de l'*street art* que van a la recerca de la interacció amb els vianants, aquestes són realitzades per artistes a canvi d'una remuneració econòmica, raó per la qual són pintures murals.

La primera de les obres és el *Túnel del temps d'Inca*, fet per **Manuel Bozada** i inaugurat a l'inici del 2015, amb una placa que manifesta l'objectiu de l'obra:

5. incastreetart.jimdo.com

6. Córcoles, P. (2015, 3 de novembre). "Investigan la autoría de un grafito que representa a un policía herido de muerte". *Diario de Mallorca*.

7. Pol, A. (2015, 12 de febrer). "Reabren el paso de Crist Rei en Inca e inauguran el mural de Manuel Bozada". *Última Hora*, Part Forana.

“Dins aquest túnel del temps (...) podem contemplar i admirar part de la vida de la ciutat d'Inca durant els darrers 50 anys, mitjançant tot allò quotidià que, algunes vegades, ens passa desapercebut, places, carrers, edificis, entitats, situacions, homes, dones i nins queden dibuixats dins aquest racó inquer, a baix de les vies del tren. (G. P. S.)”

L'Ajuntament d'Inca descriu a la seva pàgina web la intervenció de Bozada: dos grans murals de 15 metres de llargada en relleu que reproduïxen les temàtiques i els elements més significatius de la ciutat. Per una banda, l'artista ha volgut representar l'Inca de fa cinquanta anys amb diferents detalls del paisatge que ara ja han evolucionat, amb escenes de la vida quotidiana i fins i tot la Policia i la Guàrdia Civil amb els uniformes d'aquella època. L'altra part del mural reproduïx diferents elements característics d'Inca: un siurell, una sabata, una senalla i un mapa on Inca és el cor de Mallorca. L'artista manifesta que ha intentat recrear els colors i la història recent de la ciutat, a fi de revifar la nostra memòria col·lectiva.⁸

El segon mural de la zona de l'estació de tren porta el títol de *Transitando el túnel*, i fou realitzat per **Vito Osorio** i el col·lectiu **Murales de ilusión** a mitjan 2012.⁹ Aquest col·lectiu es dedica a la decoració mural (sobretot d'espais infantils) i, en aquest cas, ens presenta una al·legoria de la col·laboració ciutadana i el treball cooperatiu mitjançant l'evolució d'una llavor verda en mans de la ciutadania. A mesura que es fa més gran, la llavor incorpora missatges com “treball en equip”, “en temps de crisi, més solidaritat” o “la unió fa la força”. Les llavors i missatges creixen i es multipliquen a les rampes, mentre que a la zona del pas inferior apareixen persones compartint pensaments.

Entenem que un dels objectius de realitzar un mural d'aquest estil i contingut és el d'amenitzar el trajecte dels infants quan van a l'escola així com convidar els transeünts a la reflexió. Un altre dels objectius sembla ser el de minvar el actes vandàlics, ja que és un pas sovint brut, ple d'orins i amb fama de ser perillós.

Malauradament, cap dels dos objectius s'ha assolit, ja que tant l'espai com el mural es troben encara degradats en l'actualitat i sembla que la intervenció artística no ha aconseguit pal·liar un problema que, en última instància, és urbanístic. Aquest fet ens instiga a evidenciar la necessitat de manteniment i cura de les intervencions artístiques per part dels comitents i la ciutadania si es té el desig que les obres perdurin.

- La plaça de toros:

Molt a prop del túnel de les rampes, dirigint-nos cap al centre, es localitza la plaça de toros, un cas que es troba a la frontera entre el *graffiti* i la pintura mural. Els murs circumdants de la plaça (dels carrers dels Almogàvers, Antoni Torrandell, i les avingudes d'Antoni Maura i les Germanies) han esdevingut un espai que tradicionalment s'ha usat de manera il·legal per al grafiteig, fins que la ciutat –i els propietaris– l'han acabat acceptant i incorporant com a suport expositiu. Es tracta de *graffitis* autoritzats, però els artistes hi aporten el disseny, els materials i l'execució.

Els *graffitis* que hi localitzam actualment foren realitzats entre el 2013 i el 2015, i en ells trobam reproduïda l'estètica del *graffiti* original americà. Hi podem distingir un conjunt de signatures o tags¹⁰ molt elaborats i dos personatges de gran format.

8. Ajuntament d'Inca (2015). Recuperat el: 16 d'octubre de 2016. "L'ajuntament d'Inca presenta l'embelliment del pas soterrat de l'estació fet per l'artista Manuel Bozada": incaciutat.com

9. Murales de ilusión: <http://muralesdeilusion.blogspot.com>.

10. Algunes tendències del graffiti opten per denominar “peces” a aquelles signatures d'alta elaboració a fi de distingir-les d'altres signatures esquemàtiques i immediates.

Per tot Inca trobam una elevada presència de tags que van des de les formes més simples i esquemàtiques a peces més complexes i críptiques com les de la plaça. Les signatures operen com a pseudònim del grafter i esdevenen una forma d'autoafirmació nominativa. En aquestes parets apareixen nombroses tipografies wildstyle: algunes d'arrodonides amb bombolles, d'altres de més rectes, amb puntes, fletxes, més compactes o espaiades... situades sobre un fons i acolorides amb efectes de volum i textura combinats segons el lliure albir.

El conjunt¹¹ destaca pel seu fort efecte plàstic i constitueix una interessant alternativa als murs grisos i avorrits de la ciutat. Entre els seus autors trobam nombroses personalitats del panorama del *graffiti* insular: **Geek**, **Zinic**, **KRN**, **Karl i Ruiz**; peninsular: **Soef**, **ROL**, **Egos**, **Prick**, **Leni i Heke**; i, fins i tot, internacional: **Doch** (Bèlgica) i **Kilo** (Alemanya).

També hi apareixen una sèrie de dedicatòries a altres grafeters: **Crome**, **Isla**, **Minki**, **Pylor**, **Mou**, **Mike**, **Niza**, **Stumpf**, **Slow**, **Blondie**, **Neso**, **Gase**, **Goma i Senk**. La dedicatòria inclosa a l'obra és un fet bastant habitual.

Sovint aquests tags poden anar acompanyats de personatges. Tradicionalment els personatges sorgeixen al *graffiti* americà com a element decoratiu que acompanya els tags, però van prenent protagonisme i grandària amb el pas dels anys, fins a esdevenir elements independents. Als murs de la plaça de toros n'hi ha dos: una calavera en flames i un rostre amb ocells, fetes ambdues per **Zinic**, amb la col·laboració de **Geek**. L'estil de les representacions, el tema o els personatges també són, doncs, un signe identificatiu de cada autor, com és el cas de l'autor/a de la sèrie *stencil* **Flying Farm**, qui s'identifica amb animals alats i ulleres de sol (tortugues, ànecs, un caragol, una serp, un elefant, un pop, insectes...) estampats massivament per la ciutat.

A Inca comptam amb gran diversitat temàtica:

- Retrats: *Marilyn Monroe* a General Luque o *Michael Jackson* al polígon, d'**Inked Inca**. Els *stencils* de *Déu Omni-impotent* a la plaça de toros i *Jesucrist Supertravesti* a la urbanització de s'Ermita, d'autor/a anònim.
- Personatges: *Evolució de l'home músic* a l'edifici del Pes del Bessó o els *Pagesos* a la plaça dels porcs, ambdós de **Geek**. El mural *Piensa, Actúa* al carrer de la Pau, d'**Aerosolwork**.¹²
- Animals: **Flying Farm**, *stencils* a tota la ciutat, centre i perifèria. El mural *Puput* del carrer d'en Trobat, d'**Aerosolwork**.
- La ciutat com a fons: *graffiti* de **Tash** de la plaça d'Europa.
- La tecnologia i el *mass media*: el mural *Robot destructor i conill combatiu* al carrer del Rei, de **Soma**.
- Objectes: *stencils* **Pinzell**, "*Timó*", *Tanc*, *Reciclatge...*, anònims, a tota la ciutat.

- La Salle:

Entre la plaça de toros i el Serral de ses Monges ens topam amb un cas curiós: el de l'entrada del pati de l'escola La Salle, al carrer de Sant Joan Baptista de la Salle. Aquest mural va néixer el 2013 amb l'objectiu de commutar una multa. Aquesta era, precisament, per pintar de manera il·legal segons ens ha confirmat el propi autor, **Geek/Graffitimallorca**.¹³

No deixa de ser paradoxal el fet que si es pinta de manera il·legal sigui sancionat i que aquesta

11. Cada un dels tags de la plaça de toros és susceptible d'una anàlisi individual, però seran tractats com a part d'un conjunt mural amb unes característiques comunes.

12. www.aerosolwork.com

13. www.graffitimallorca.com

sanció es pugui dispensar amb una altra intervenció. A més, segons Geek l'Ajuntament va subvencionar l'obra pagant-ne els materials.

No obstant això, aquest fet posa de manifest la consideració d'artista que ha assolit el grafitier. L'*street art* actualment gaudeix d'un estatus que dista molt de la idea de delinqüència i/o acte vandàlic amb la qual s'etiquetaven aquestes pràctiques en el passat. A dia d'avui, les institucions tendeixen a normalitzar i regular aquesta activitat i els propis artistes sovint mostren respecte pel patrimoni, tot limitant el seu art a murs desmillorats o degradats.

Pel que fa als aspectes formals del mural de La Salle, aquest està compost per formes geomètriques de colors plans que se superposen contrastant cromàticament. Algunes formes triangulars s'estenen més enllà del mur –el suport natural d'un mural– per arribar a les voravies i els pilons.

El mateix recurs formal és repetit per Geek al conjunt mural de la plaça de toros, al cap de cantó dels carrers d'Antoni Torrandell i els Almogàvers, on la pintura de nou envaeix el mobiliari urbà.

– El Serral de ses Monges:

Dirigint-nos des de La Salle a l'avinguda de Lluc, passam pel Serral de ses Monges, una zona on conviuen encàrrecs i *graffitis* a-legals autoritzats l'any 2011 per l'Ajuntament.

A la part interior del mur de tancament del Serral (vora els horts urbans) al carrer d'Escorca, hi trobam nombroses manifestacions artístiques. Temps enrere era una zona molt rica en intervencions il·legals, ja que és una zona poc transitada de nit i la paret és gran i plana. Per això hi trobam tags i personatges de gran format. Tenim constància que l'Ajuntament, per aquest motiu, va alliberar el mur perquè els *graffiters* hi desenvolupassin lliurement el seu art, responent favorablement a les exigències de l'espai, que ja havia esdevingut un context expositiu abans d'aconseguir el permís.

Desgraciadament aquesta mesura no va ser suficient per als grafiters actius a Inca, ja que no va anar acompanyada d'una adequació de l'espai: a l'hivern s'hi formen bassots que es mantenen durant molt temps, a la primavera hi ha branques i esbarzers, a l'estiu hi pega el sol molt durament... Amb tot, podem dir que l'objectiu de l'embelliment d'aquests murs no s'ha duit a terme satisfactòriament i els artistes s'han decantat per altres murs més adients per a la seva activitat.

Baixant del carrer d'Escorca per les escales que comuniquen amb l'avinguda de Lluc, hi trobam un mural encarregat a l'artista **Vito Osorio** el 2012. És una obra vinculada tant en forma com en contingut al mural *Transitando el túnel*, ja que són del mateix autor i any.

De nou topam aquí amb l'interès institucional d'embellir un tram de ciutat transitat per nines i nins. L'artista ho aconsegueix representant el Parc del Serral i els molins als murs de l'escala, i el mobiliari urbà des d'una òptica innocent i colorista. El resultat és un mural amable i ben aconseguit, tot i les dificultats intrínseques del mur (corb i en pendent).

Per sort, el mural no està gaire degradat, cosa que ens permet insistir en la importància de meditar bé sobre les condicions dels murs en què es vol intervenir artísticament i el manteniment que requeriran a *posteriori*.

– Teatre:

Per finalitzar el nostre recorregut, ens apropam al centre i a través del carrer de Can Vidal arribam a la zona del Teatre d'Inca, també molt rica en intervencions. Les pintades i murals, estant a una zona cèntrica de la ciutat, són de dimensions més reduïdes i hi apareixen més pintades reivindicatives. Aquestes acostumen a concentrar-se als centres dels nuclis urbans, ja que a l'extraradi aconsegueixen manco receptors del missatge.

A la mateixa façana del Teatre, hi veim intervencions de diferents tipus: una pintada reivindicativa, un mural, un seguit d'*stencils* i un tag.

Probablement la més cridanera és la intervenció *Això era i ja no és un teatre* a les portes de l'edifici. El text està emmarcat per un teló roig i, en aquest cas, intenció reivindicativa i estètica es donen la mà reforçant el missatge. És una pintura completament vinculada a la polèmica dels darrers anys vers la restauració del Teatre. En ella queda palès el caràcter actual i reivindicatiu de l'*street art*. En desconeixem la data de realització i l'autoria.

A la mateixa façana, s'hi llegeix la pintada "El peor enemigo del un gobierno corrupto es un pueblo culto". No pot ser més irònic el fet que es faci desmellant una paret considerada patrimoni i no a una altra paret del voltant. De tota manera, el suport emfatitza el missatge i la frustració del poble per no tenir un teatre a Inca.

Al carrer de Can Vidal també trobam diversos stencils. Els més reconeguts i visibles són el *Pinzell*, *Efímero* i el *Timó*, tots realitzats amb una plantilla de mida DIN-A4. Aquests motius es repeteixen arreu de la ciutat, perquè són una forma de realitzar signatures i comunicar missatges de forma senzilla, ràpida i de poca exposició a les detencions.

Acabam aquesta ruta figurada fent especial menció a un tag que es pot considerar *graffiti* al 100 %, ja que conserva totes les seves característiques inherents: il·legalitat, autoafirmació nominativa, clandestinitat, actitud rebel i reivindicativa i, per suposat, la caducitat (desapareixerà quan la restauració del Teatre es faci efectiva). Parlem del tag que trobam a l'àtic, a un lateral. Hi feim incidència, ja que aquest *graffiti Film* del 2012 es troba elevat dos pisos per sobre del nivell del sòl, la qual cosa afegeix perill i dificultat a la seva realització. Aquest seria un mèrit a tenir molt en compte en el *graffiti* originari, quan la dificultat de la peça i la major visibilitat eren punts a tenir en compte per als grafers rivals.

4. Un grafiter d'Inca: Geek

Per ampliar l'estat de la qüestió de l'*street art* a Inca, tal com havíem dit, trobam que és necessari conèixer la trajectòria de Geek (imatge 2). Aquest *graffiter* ens resulta un exemple interessant per aproximar-nos a la realitat dels artistes de carrer a la nostra ciutat.

Geek neix a Inca a l'inici de la dècada dels 90 i la seva trajectòria arrenca al voltant del 2004. En un principi Geek s'inicia dins el món de les signatures de manera gairebé instintiva, sense consciència reflexiva de les seves accions: fa tags de petites dimensions i forma esquemàtica sota el pseudònim G666, que anirà estampant per diferents racons de la ciutat, inclosos espais privats, com un ascensor.

Imatge 2. Artista urbà inquer Geek.
Fotografia: Toni Miquel Maura

El 2006 contacta amb un grup de hacktivisme mitjançant el xat IRC i s'implica en diferents actes subversius de tipus virtual. Alhora se serveix del carrer com a altaveu per al seu missatge: comença a usar la tècnica de l'*stencil* per deixar l'empremta de l'emblema hacker representatiu de la seva comunitat (*stencil Hack your mind*, 2006). Col·labora a Inca amb altres grafeters i a partir del 2008 ja fa servir el pseudònim **Geek**.

Durant la primera dècada del 2000, Geek està en contacte amb diferents grafeters d'Inca i del Raiguer; una generació prèvia de grafeters protagonitzada per **Welf**, **Putahavy**, **VZK**, **Zyna**... la majoria d'ells inactius en l'actualitat. Volem fer un incís en aquesta darrera personalitat, Zyna, atès que gràcies al testimoni de Geek sabem que es tracta d'una dona. No són tan abundants els casos femenins en el món del *graffiti*, però val a dir que l'anonimat del pseudònim sovint també garanteix l'anonimat del gènere.

El 2008 Geek coneix el grafter canari **Ozoe**, un artista ja consolidat de qui absorbirà la idea de *graffiti* que li servirà per iniciar la seva trajectòria pròpia. A Inca, també coneix i treballa amb **Doch**, **CSK**, **Sang**... a vegades actuant inconscientment sobre béns patrimonials, fet que lamenta i critica a dia d'avui.

El 2009 intervé als primers murals col·lectius, segons ell poc elaborats, com els de la plaça d'Europa d'Inca. A partir del 2010, considera que Inca li ofereix poc estímul artístic, motiu pel qual comença a treballar a Palma amb **Roner87** (al polígon de Son Fuster).

El 2011 rep el primer encàrrec: unes panteres roses per a la persiana de La Palentina, un desaparegut comerç de llepolies inquer. En aquests moments comença la política d'obertura de l'Ajuntament cap a l'*street art*, i és el regidor José Pastor qui li encarrega el mural *Pagesos* per a la plaça dels porcs (realitzat a tall d'exhibició durant les Fires del 2012 amb **Jame**) i una intervenció a l'Escola Municipal de Música Antoni Torrandell (*stencil Evolució de l'home música*).

El 2012 coneix un altre grafter ja consolidat com a professional que treballa sota el nom d'**Aerosolwork**. Aquest fet implicarà un impuls a la seva carrera com a grafter: col·labora amb ell en encàrrecs, van a fires, exhibicions...

El 2013 comença a treballar amb el seu company d'**Aerosolwork** com a **Graffitimallorca**, amb la idea de crear una marca per als treballs que realitzen els dos junts. És aquest any quan és multat per una intervenció anterior i ha de fer el mural de La Salle per commutar la sanció. També realitza nombroses obres a la plaça de toros, així com el mural *Piensa, Actúa* (carrer de la Pau) de les Fires del 2013.

El 2014 rep l'encàrrec de decorar el bar S'Aserradora, la botiga de música General Music i la tenda de tèxtil TC. Aquest mateix any, amb Graffitimallorca fan el mural de la façana dels locals de música del Quarter de General Luque.

Durant l'any 2015, Geek s'ha mantingut en actiu i ha realitzat diverses col·laboracions i intervencions: a la plaça de toros, el mural mòbil *Art* realitzat com a demostració durant les Fires (localitzat al Museu del Calçat) i l'exhibició del *Puput* (carrer d'en Trobat), amb Aerosolwork, entre d'altres accions artístiques.

El nostre protagonista destaca com a aspecte positiu, a més de l'obertura de les institucions cap a l'*street art*, la tasca del col·lectiu de joves inquers **Inc'omodo**, que ha permès l'activitat i promoció d'artistes.

No obstant això, el problema dels artistes en l'actualitat és la dificultat per professionalitzar i subvencionar la seva activitat.

Per això, des del punt de vista d'un artista urbà oriünd d'Inca, Geek demanda l'alliberament i habilitació d'espais, així com un impuls socioeconòmic de l'*street art*, fet que permetria un reconeixement a la tasca d'aquests artistes i afavoriria la seva activitat.

5. Conclusions

El present projecte aporta una primera perspectiva del panorama de l'*street art* a Inca. Per elaborar-lo, hem hagut d'establir un contacte directe amb els artistes, les obres i el públic receptor, la qual cosa ens ha portat a determinar una sèrie de conclusions:

1. L'*street art* és una manifestació emergent a Inca que resulta una eina d'embelliment del paisatge urbà, però necessita del suport social i institucional per poder desenvolupar-se satisfactòriament.
2. Si la ciutat vol esdevenir un espai expositiu, haurà de complir una sèrie de requisits:
 - L'alliberament de murs públics i privats per a l'expressió artística de qualitat, especialment aquells suports parietals inacabats o degradats.
 - L'adequació dels espais per facilitar-ne la creació i contemplació.
 - El suport institucional als artistes de carrer mitjançant encàrrecs, subvencions, tallers, concursos públics, festivals, exhibicions...
 - La creació d'una plataforma que faci de pont entre artistes, propietaris de murs i institucions públiques.
 - La conscienciació ciutadana de la necessitat de tenir cura i respecte cap a les manifestacions d'*street art*.
3. Una ruta real d'*street art* a Inca és factible si es compleixen els anteriors requisits. Aquesta ruta podria ser un nou reclam turístic de la ciutat a la vegada que una eina de promoció i difusió d'aquest tipus d'art.

Bibliografia

- Bou, L. (2005). *Street art. Graffiti, stencils, stickers, logos*. Barcelona: Instituto Monsa de Ediciones.
- Bou, L. (2006). *Street Art*. Barcelona: Instituto Monsa de Ediciones.
- Bou, L.; Minguet, J. M. (2009). *Ultimate Street Art. A Celebration of graffiti and urban art*. Barcelona: Instituto Monsa de Ediciones.
- Campos, C. (2010). *Graffiti de la A a la Z*. Antwerp (Bèlgica): Huaitan Publications.
- Figueroa Saavedra, F. (2006). *Graphitfragen: una mirada reflexiva sobre el graffiti*. Sevilla: Minotauro Digital.
- Ganz, N. (2004). *Graffiti. Arte urbano de los cinco continentes*. Singapore: Editorial Gustavo Gili.
- Ganz, N. (2006). *Graffiti Mujer: arte urbano de los cinco continentes*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili.
- Garí, J. (1995). *La conversación mural: Ensayo para una lectura del graffiti*